

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-10

Vår referens

Ghazal Delafrouz

Utredningssekreterare

ghazal.delafrouz@malmo.se

Remiss angående remiss Socialdepartementet - Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62) GYVF-2025-3012

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Remiss Socialdepartementet – Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för elevhälsan vid skolor där nämnden är huvudman. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår nämnden att framhålla vikten av att elevhälsans roll gällande vaccinationer beaktas vid ett utökat statligt ansvar för vaccinationer, för att säkerställa elevers fortsatta tillgång till vaccinationer under skolgången. Förvaltningen föreslår nämnden att framhålla att remissflödet mellan kommun och region upprätthålls även vid ett stärkt statligt ansvar, för att säkerställa kontinuitet i elevhälsoarbetet. Vidare föreslår förvaltningen nämnden att understryka vikten av att det vid stärkt statligt ansvar för hälso- och sjukvården säkerställs att samverkan avseende SIP (samordnande individuella planer) fortlöper för den enskilde.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse GVN 2025-09-25 Remiss angående remiss Socialdepartementet
- Förslag till yttrande över Remiss Socialdepartementet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)
- Ansvaret för hälso- och sjukvården Volym 1 Bedömningar och förslag (SOU 2025:62)
- Ansvaret för hälso- och sjukvården Volym 2 Underlagsrapporter (SOU 2025:62)

- Remiss angående remiss Socialdepartementet – Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)
- Remiss Socialdepartementet – Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2025-09-17

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-09-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Regeringen beslutade den 1 juni 2023 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté för att ta fram beslutsunderlag som möjliggör ett stegvis och långsiktigt införande av ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården.

Utredningens förslag

Bedömning avseende ett helt statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården

Kommittén bedömer att en huvudmannaskapsförändring kan innebära både risker och möjligheter. En så omfattande och genomgripande förändring finns det inte ett brett parlamentariskt stöd för. Kommitténs ledamöter värderar de väntade fördelarna och nackdelarna med ett helt statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården olika. Ledamöterna från S, M, V, C, MP och L ser att det saknas underlag som pekar på att ett helt statligt huvudmannaskap skulle leda till förbättringar, samt att det finns stora risker och höga genomförandekostnader och gör därför bedömningen att en sådan förändring inte bör genomföras. Ledamöterna från SD och KD bedömer att underlaget ger stöd för att det finns starka skäl och behov av ett helt statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården.

Bedömning avseende ett delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården

I ett hälso- och sjukvårdssystem med tre huvudmän ser kommittén risk för nya samverkansutmaningar och gränsdragningar som inte skulle medföra positiva effekter för patienterna. Kommittén avråder därför från ett delvis statligt huvudmannaskap med innebörden att dela tillhandahållaransvaret för hälso- och sjukvården mellan kommunerna, regionerna och staten.

Utökat statligt ansvar för vissa delar av hälso- och sjukvården

Kommittén bedömer att det är möjligt att förändra ansvarsfördelningen mellan regionerna och staten på andra sätt än genom att överföra huvudmannaskapet till

staten. Kommittén lyfter som exempel utökat ansvar för att styra innehållet i, samt utformningen och uppföljningen av, en verksamhet som regionerna tillhandahåller.

Kommittén bedömer att staten bör ta ett utökat ansvar för ett antal områden och frågor i hälso- och sjukvården i syfte att skapa bättre förutsättningar att möta hälso- och sjukvårdslagens bestämmelse om vård på lika villkor för hela befolkningen. Områden där staten, enligt kommittén, bör ta ett större ansvar och därmed också stärka sin styrning, är kompetensförsörjning, läkemedel, vaccinationer, screening, rättspsykiatrisk vård och luftburen ambulanssjukvård och luftburna sjuktransporter.

Kompetensförsörjning

I dag ansvarar varje region för att tillhandahålla utbildningsplatser utifrån egna snarare än gemensamma nationella behov, vilket inte bidrar till ett effektivt system. Kommittén ser därför behov av en ökad nationell samordning och dimensionering i utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal där varje huvudman tydligare behöver bidra till det samlade nationella behovet av hälso- och sjukvårdspersonal. Kommittén föreslår att staten bör ta ett utökat ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning och att regeringen bör se över de närmare formerna för en sådan förändring.

Läkemedel

Kommittén föreslår att en utredning bör tillsättas för att se över hur statens ansvar för läkemedel och särskilt finansieringen och styrningen kan utökas och stärkas. Regeringen bör, enligt kommittén, även på kort sikt vidta åtgärder för att säkerställa en jämlik tillgång till vissa särskilda läkemedelsbehandlingar.

Vaccinationer

Kommitténs utredningsarbete har visat att det finns omotiverade skillnader mellan regionerna i fråga om vilka vaccinationer som erbjuds och till vilken avgift. Kommittén föreslår därför att staten bör ta ett utökat ansvar för vaccinationer genom de nationella vaccinationsprogrammen.

Screening

Kommitténs utredningsarbete har visat att det finns omotiverade skillnader mellan regionerna i fråga om vilken screening som erbjuds. Kommittén föreslår att staten bör ta ett utökat ansvar för screening och att en utredning bör tillsättas med uppdrag att närmare utreda formerna för detta.

Rättspsykiatrisk vård

Kommittén föreslår att statens ansvar för den rättspsykiatriska vården stärks. Som ett första steg föreslås staten ta finansieringsansvaret för den rättspsykiatriska vården genom att lämna ersättning till regionerna för de patienter som vårdas i den rättspsykiatriska vården. Regeringen bör, enligt kommittén, även tillsätta en utredning med uppgift att lämna förslag på hur statens systemansvar och befogenheter samt

styrning av rättspsykiatrisk vård framöver kan utvecklas i syfte att stärka vårdens kvalitet och innehåll.

Luftburen ambulansvård och luftburna sjuktransporter

Kommittén påpekar att Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten lagt fram förslag hur det nationella och statliga ansvaret för frågorna kan stärkas i händelse av kris, höjd beredskap och krig. Kommittén bedömer att det är angeläget att regeringen bereder dessa förslag vidare och då även inkluderar den nationella samordningen och styrningen samt tillgången till helikopter för ambulanssjukvård och sjuktransporter i fredstida lägen.

Statens styrning av hälso- och sjukvården

Kommittén anser att statens styrning av regionernas hälso- och sjukvård behöver stärkas och förbättras. Kommittén föreslår att riktade statsbidrag endast bör användas i undantagsfall. Det bör fastställas tydligare kriterier för när riktade statsbidrag får användas. Kommittén föreslår också att den statliga styrningen bör renodlas mot normering och antalet styrformer begränsas. Det bör, enligt kommittén, tillsättas en utredning om hur och på vilka områden detta ska genomföras. Kommittén föreslår även att staten bör vidta åtgärder gentemot regionerna för ökad regelefterlevnad och för att stärka patientens ställning. Detta kräver dels stärkt uppföljning, information och kunskap om regionernas insatser, dels verktyg i form av till exempel stärkt tillsyn och utökade sanktioner samt information till patienterna om deras rättigheter och möjligheter att välja i olika avseenden.

Förslag till yttrande

Gymnasie- och vuxnutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Remiss Socialdepartementet – Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62).

Kommunerna ansvarar i nuläget för att erbjuda vissa hälso- och sjukvårdsinsatser åt personer i vissa boendeformer och i viss dagverksamhet. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för elevhälsan vid skolor där nämnden är huvudman.

Nämndens medicinska elevhälsa genomför i dagsläget vaccinationer inom ramen för det nationella vaccinationsprogrammet (som i dag omfattar 12 smittsamma sjukdomar). Nämnden vill framhålla vikten av att elevhälsans roll gällande vaccinationer beaktas vid ett utökat statligt ansvar för vaccinationer, för att säkerställa elevers fortsatta tillgång till vaccinationer under skolgången.

Den medicinska elevhälsan genomför i dagsläget screening för exempelvis syn, hörsel, tillväxt (längd och vikt), rygg och pubertetsutveckling. Screeningen föranleder i vissa fall vidare remittering till regionens hälso- och sjukvård. Elevhälsan remitterar även i andra

fall till regionens hälso- och sjukvård. Det kan ske i anslutning till individuella utredningar för exempelvis dyslexi, dyskalkyli och psykisk ohälsa. Nämnden vill betona vikten av att remissflödet mellan kommun och region upprätthålls även vid ett utökat statligt ansvar, för att säkerställa kontinuitet i elevhälsoarbetet.

Nämndens elevhälsa ingår även i samverkan med regionen gällande SIP (samordnande individuella planer). Nämnden vill understryka vikten av att det vid ett utökat statligt ansvar för hälso- och sjukvården säkerställs att samverkan avseende SIP fortlöper för den enskilde.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef

Anneli Schwartz Förvaltningschef